

591.

Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości

z dnia 22 czerwca 1928 r.

o wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. w sprawie organizacji więziennictwa.

Na podstawie art. 4, 6, 7 i 71 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. w sprawie organizacji więziennictwa (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 272) zarządzam co następuje:

Przepisy ogólne.

§ 1. Z dniem 1 lipca 1928 r. wszystkie więzienia, z wyjątkiem więzień i aresztów przy sądach powiatowych, przechodzą pod bezpośrednie kierownictwo naczelników tych więzień.

Więzienia przeznaczone dla więźniów śledczych otrzymują nazwę „więzienie śledcze“, więzienia przeznaczone dla więźniów karnych — nazwę „więzienie karne“, a przeznaczone dla więźniów karnych i śledczych — „więzienie karno-śledcze“.

Areszty i więzienia przy sądach powiatowych otrzymują oznaczenie więzień przy sądach powiatowych, a od dnia wejścia w życie prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 93) oznaczenie więzień przy sądach grodzkich.

Więzienia przy sądach grodzkich pozostają pod bezpośrednim kierownictwem naczelników tych sądów jako przełożonych więzienia.

§ 2. Naczelnicy więzień podlegają Ministerstwu Sprawiedliwości.

Naczelnicy sądów grodzkich jako przełożeni więzień podlegają w sprawach więziennych bezpośrednio Ministrowi Sprawiedliwości.

Postanowienia powyższe nie uszczuplają w niczem uprawnień władz sądowych i prokuratorskich w zakresie nadzoru penitencjarnego, oraz przewidzianych w innych przepisach, o ile one nie są sprzeczne z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. w sprawie organizacji więziennictwa (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 272) i z rozporządzeniem niniejszem.

§ 3. Do bezpośredniego wykonywania nadzoru i kontroli nad więzieniami są powołani inspektorowie więziennictwa, działający pod bezpośrednim kierownictwem Dyrektora Departamentu Karnego (Więziennego) Ministerstwa Sprawiedliwości.

Inspektorzy więzienni wykonywują nadzór i kontrolę, zgodnie z instrukcjami, bądź nad więzieniami w wyznaczonych im okręgach inspekcyjnych, bądź nad więzieniami poszczególnymi im wyznaczonymi na oznaczony czas lub do odwołania, bądź nad więzieniami wskazanymi w poszczególnym wypadku kontroli. Inspektor główny wykonywuje nadzór i kontrolę nad wszystkimi więzieniami.

Inspektorom tym oraz specjalnym delegatom Ministra Sprawiedliwości służy kontrola całokształtu życia więziennego i prawo wydawania doraźnych zarządzeń w celu usuwania w więzieniach wszelkich uchybień i naruszeń obowiązujących przepisów, zwłaszcza regulaminu więziennego; w szczególności służy im prawo wydawania naczelnikom więzień poleceń w zakresie wymierzania doraźnych kar dyscyplinarnych, przewidzianych w art. 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

W zakresie kontroli więzień przy sądach grodzkich inspektorzy i delegaci Ministra, nie wydając zarządzeń i poleceń, przedstawiają swe spostrzeżenia naczelnikowi sądu, a w sprawozdaniu do Ministerstwa Sprawiedliwości donoszą o zarządzeniach wydanych lub zamierzonych przez naczelnika sądu w związku z poczynionymi spostrzeżeniami i o dochodzeniach wszczętych przez niego, oraz oświadczają się co do potrzeby zarządzeń ze strony Ministra.

§ 4. Z dniem 1 lipca 1928 r. kierownicy wszystkich więzień, z wyjątkiem więzień przy sądach grodzkich wymienionych w § 16 pod lit. d), przejmują uprawnienia służące władzom sądowym i prokuratorskim w zakresie spraw administracyjnych, osobowych, gospodarczych i budżetowo - rachunkowych więziennictwa, z wyjątkiem spraw zastrzeżonych Ministrowi Sprawiedliwości, władzom sądowym, prokuratorskim lub innym w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. w sprawie organizacji więziennictwa (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 272) oraz w rozporządzeniu niniejszym.

Osobne rozporządzenie określi prowadzenie tych spraw w stosunku do więzień przy sądach grodzkich wymienionych w § 16 pod lit. d). Do czasu wydania tego rozporządzenia sprawy te prowadzi dotychczasowe władze.

Nadzór penitencjarny prokuratorów i jego wykonywanie.

§ 5. Nadzór penitencjarny obejmuje kontrolę całokształtu życia więziennego, w szczególności prawo czuwania nad legalnością uwięzienia i prawidłowym wykonaniem kary, względnie aresztu zapobiegawczego.

Nadzór penitencjarny służy Ministrowi Sprawiedliwości, którego stałym delegatem jest Dyrek-

tor Departamentu Karnego, specjalnym delegatom Ministra i władzom prokuratorskim.

§ 6. Prokurator okręgowy w szczególności ma obowiązek czuwać nad:

a) legalnością uwięzienia, prawidłowym obliczaniem terminu kary i terminowem zwalnianiem więźniów śledczych i karnych (art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej);

b) segregacją więźniów (art. 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej); prokurator ma szczególną pieczę nad więźniami nieletnimi (art. 5 i 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej);

c) prawidłowem, celowem i humanitarnem obchodzeniem się z więźniami, wymiarem kar dyscyplinarnych w stosunku do więźniów, nad udzielaniem im ulg i nagród; prokurator rozpatruje z własnej inicjatywy lub na skutek zażalenia więźnia zasadność i wymiar kar dyscyplinarnych i orzeka ostatecznie o utrzymaniu, zmianie lub zniesieniu nałożonej kary; decyduje o niezaliczaniu kary dyscyplinarnej zamknięcia w ciemnicy na poczet ogólnego czasu trwania kary (art. 50 — 54, 56 — 58 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej).

§ 7. Prokuratorowi okręgowemu służy nadto prawo czuwania nad:

a) opieką duchowną, nauczaniem więźniów, oraz pracą kulturalno - oświatową w więzieniach (art. 24 — 35 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej);

b) właściwem odżywianiem, ubiorem i utrzymaniem więźniów oraz nad stanem sanitarnym więzienia i higieną więźniów (art. 36 — 41, 44 — 46 rozp. Prez. R.);

c) prawidłowem stosowaniem systemu progresywnego (art. 17 rozp. Prez. R.);

d) prawidłowem i celowem zatrudnieniem więźniów oraz właściwem wynagradzaniem ich za pracę (art. 19 — 22 rozp. Prez. R.).

§ 8. Prokurator okręgowy:

a) uczestniczy w komitetach więziennych jako przewodniczący (art. 13 i 15 rozp. Prez. R.);

b) więźniom pozostającym do jego dyspozycji udziela zezwoleń na zawarcie małżeństwa (art. 29 rozp. Prez. R.);

c) ma prawo i obowiązek w razie wykrycia nadużyć albo zaniedbań ze strony naczelnika więzienia lub podległych mu funkcjonariuszów przeprowadzić dochodzenie; w razie potrzeby może zgodnie z art. 56 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o organizacji władz dyscyplinarnych (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 165) tymczasowo zawiesić w pełnieniu czynności służbowych funkcjonariuszów więziennych, donosząc o tem niezwłocznie Ministerstwu Sprawiedliwości;

d) przewodniczy komisjom egzaminacyjnym dla niższych funkcjonariuszów więziennych z wyjątkiem komisji egzaminacyjnej szkoły centralnej.

§ 9. W związku z nadzorem penitencjarnym prokurator okręgowy może wykonywać nadzór nad:

a) wykonywaniem obowiązków służbowych przez naczelnika więzienia i podległych mu funkcyj-

narjuszów więziennych, nad prawidłowym nakładaniem na nich kar porządkowych i dyscyplinarnych, przeprowadzeniem dochodzeń w razie nadużyć lub zaniedbań, zwłaszcza w wypadkach ucieczki więźniów i t. p. (art. 8 i 9 rozp. Prez. R.);

b) należytem zabezpieczeniem więźni przed ucieczką i bezprawnem komunikowaniem się więźni między sobą, w szczególności nad celowem rozmieszczeniem posterunków więziennych i właściwym rozdziałem służby więziennej;

c) należytem wyszkoleniem, uzbrojeniem i umundurowaniem funkcjonarjuszów więziennych (art. 9 rozp. Prez. R.).

§ 10. Prokurator okręgowy przedstawia prokuratorowi apelacyjnemu z własnej inicjatywy lub na polecenie:

a) kandydatów na członków komitetów więziennych (art. 14 rozp. Prez. R.);

b) wnioski w sprawie dyzlokacji więźniów (art. 18 rozp. Prez. R.);

c) wnioski w sprawie niezaliczenia części kary więźniom, którzy dopuścili się ucieczki, a następnie zostali przytrzymani (art. 55 rozp. Prez. R.);

d) wnioski w sprawie przerwy wykonania kary (art. 65 rozp. Prez. R.).

§ 11. W wykonaniu nadzoru penitencjarnego prokurator okręgowy wizytuje co miesiąc, a w miarę potrzeby także częściej, więzienia położone w jego okręgu z wyjątkiem więzień przy sądach grodzkich, które wizytuje niemniej jak raz do roku.

W czasie wizytacji prokuratorowi służy prawo kontroli wszystkich pomieszczeń więziennych, składów, magazynów, kas, biur, cel i t. p., prawo przeglądania wszystkich ksiąg, akt i dokumentów więziennych.

W razie stwierdzenia w więzieniu nadużyć lub uchybień naruszających przepisy prawne, w szczególności zaś regulamin więzienny, prokurator wydaje na miejscu niezbędne zarządzenia i zarządza lub przeprowadza dochodzenie.

O każdej bytności służbowej w więzieniu prokurator czyni wzmiankę w księdze wizytacyjnej więzienia, przyczem wpisuje tam swe spostrzeżenia i zarządzenia.

O wydanych zarządzeniach prokurator okręgowy składa Ministerstwu Sprawiedliwości sprawozdanie i przedstawia mu akta przeprowadzonych dochodzeń.

W zakresie wizytacji więzień przy sądach grodzkich ma odpowiednie zastosowanie § 3 ust. ost.; o ile brak poszlak przestępstwa prokurator przeprowadza dochodzenie osobiście tylko na mocy specjalnej delegacji Ministra.

Sprawozdania prokurator okręgowy składa Ministerstwu Sprawiedliwości za pośrednictwem przełożonego prokuratora apelacyjnego, w wypadkach jednak ważnych lub nagłych wprost (piśmiennie, telegraficznie, telefonicznie lub ustnie) Ministrowi Sprawiedliwości, składając równocześnie o tem sprawozdanie prokuratorowi apelacyjnemu i dołączając odpisy pism przedstawionych wprost Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 12. Niezależnie od uprawnień szczególnych przyznanych prokuratorom apelacyjnym ustawami, prokurator apelacyjny władny jest w zakresie uprawnień, służących na mocy §§ 5 — 11 prokuratorowi okręgowemu, wydawać mu polecenia oraz bezpośrednio wydawać zarządzenia w stosunku do więzień danego okręgu apelacyjnego.

W sprawowaniu swych czynności w zakresie więziennictwa prokuratorzy okręgowi i apelacyjni mogą się wyręczać wiceprokuratorami i podprokuratorami.

§ 13. Uprawnienia przewidziane w §§ 5 — 11 służyć również Dyrektorowi Departamentu Karnego w stosunku do wszystkich więzień, delegatowi zaś specjalnym Ministra Sprawiedliwości w stosunku do więzień, których nadzór i kontrolę im zlecono; nie dotyczy to jednak uprawnień przewidzianych w § 6 pod lit. c) zdanie 2 i 3, w § 8 pod lit. a), b), d) i w § 10.

Zmiana zarządzeń.

§ 14. Jeżeli prokurator na podstawie niezmiennych istotnie okoliczności zmienia bez porozumienia się z inspektorem zarządzenie wydane przez inspektora, winien zawiadomić o tem bezzwłocznie Ministra Sprawiedliwości. Inspektor zmieniając w takich wypadkach zarządzenie prokuratora winien uzyskać dla zamierzonej zmiany zgodę uprzednią Ministra Sprawiedliwości lub Dyrektora Departamentu Karnego. Zmiana zarządzeń innych wizytatorów może nastąpić tylko za zezwoleniem Ministra.

Wykonanie zarządzeń przez organa więzienne.

§ 15. Zarządzenia wydane przez delegatów Ministra Sprawiedliwości, prokuratorów okręgowych lub apelacyjnych (wiceprokuratorów, podprokuratorów — § 12 ust. ost.) i inspektorów więziennictwa w zakresie prawa nadzoru i kontroli muszą być niezwłocznie wykonane przez naczelnika więzienia i podległych mu funkcjonarjuszów więziennych.

Do zarządzeń w więzieniach przy sądach grodzkich mają zastosowanie przepisy § 3 ust. ost. i § 11 ust. 6, o ile Minister w poszczególnym wypadku nie udzielił specjalnej delegacji do wydawania natychmiast bezpośrednich zarządzeń.

Klasyfikacja więzień.

§ 16. Na zasadzie art. 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. w sprawie organizacji więziennictwa (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 272) zaliczam:

a) do I klasy więzienia: karne — Warszawa (Mokotów, Długa 52), Sw. Krzyż, Fordon, Grudziądz (Wybickiego), Koronowo, Rawicz, Wronki, Wiśnicz, Drohobycz; śledcze — Warszawa (Dzielna 24), Łódź (Kopernika); karno - śledcze — Warszawa, (Daniłowiczowska 7), Białystok, Grodzisk, Łomża,

Piotrków, Płock, Siedlce, Sieradz, Lublin, Łuck, Grodno, Wilno (Łukiszki), Poznań, Cieszyn, Katowice, Kraków, Tarnów, Lwów;

U w a g a. Do I klasy należą również podległe Ministrowi Sprawiedliwości zakłady dla nieletnich przestępców; ustroj tych zakładów określi osobna ustawa.

b) do klasy II więzienia karno-sledcze: Będzin, Biała Podlaska, Kalisz, Łęczyca, Łowicz, Łódź (Targowa), Łódź (Gdańska), Pułtusk, Suwałki, Wieluń, Włocławek, Janów - Lubelski, Kielce, Kowel, Krzemieniec, Radom, Równe, Sandomierz, Zamość, Brześć n/B., Lida, Nowogródek, Pińsk, Słonim, Wilejka, Wilno (Stefańskie), Starogard, Grudziądz, Toruń, Bydgoszcz, Inowrocław, Ostrowo, Mysłowice, Jasło, Nowy - Sącz, Rzeszów, Wadowice, Czortków, Kołomyja, Przemyśl, Sambór, Sanok, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Złoczów;

c) do III klasy więzienia karno - sledcze: Brzeżany, Rybnik, Lubliniec, Gniezno, Leszno, Chojnice, Kobryń, Oszmiana, Prużany, Święciany, Wołkowysk, Chełm, Dubno, Końskie, Kozienice, Krasnystaw, Ostróg, Miechów, Pińczów, Włodzimierz Woł., Sosnowiec, Sierpc, Rawa, Płońsk, Ostrołęka, Mława, Lipno, Kutno, Konin, Koło, Grójec, Częstochowa — oraz

d) również do klasy III klasy wszystkie pozostałe więzienia przy sądach grodzkich.

Oddzielne zarządzenia określają na zasadzie art. 4 ust. 3 — 5 rozp. Prez. Rzecz. podział więzień według ich przeznaczenia na pomieszczenie więźniów karnych i sledczych poszczególnych kategorii.

Przepisy końcowe.

§ 17. Na obszarze, na którym obowiązuje ustawa postępowania karnego z 1873 r. czynności prezesów sądów okręgowych i prezesów sądów apelacyjnych przechodzą w zakresie przewidzianym niniejszym rozporządzeniem, z wyjątkiem wypadku przewidzianego w § 4 ust. ost., w stosunku do wszystkich więzień położonych na wskazanym obszarze na władze określone w niniejszym rozporządzeniu, w szczególności w zakresie przewidzianym w §§ 5 — 10 na prokuratorów okręgowych i apelacyjnych.

§ 18. Do dnia wejścia w życie prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz.

U. R. P. Nr. 12, poz. 93) przepisy niniejszego rozporządzenia dotyczące więzień przy sądach grodzkich, sądów grodzkich i naczelników sądów grodzkich mają zastosowanie do więzień przy sądach powiatowych, do sądów i naczelników sądów powiatowych.

§ 19. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1928 r.

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*